



Bryssel den 8 maj 2019
(OR. en)

8808/19

AUDIO 71
DIGIT 88

NOT

från: Rådets generalsekretariat

till: Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet

Föreg. dok. nr: 8769/19

Ärende: Från bekämpande av desinformation till återuppbyggnad av EU-medborgarnas förtroende för medierna
– *Riktlinjedebatt*
(*Offentlig debatt i enlighet med artikel 8.2 i rådets arbetsordning*)
[på förslag av ordförandeskapet]

Efter att ha konsulterat arbetsgruppen för audiovisuella frågor har ordförandeskapet utarbetat det bifogade diskussionsunderlaget, som ska ligga till grund för riktlinjedebatten vid rådets möte (utbildning, ungdom, kultur och idrott) den 22–23 maj 2019.

**Från bekämpande av desinformation till återuppbyggnad av EU-medborgarnas förtroende
för medierna*****Diskussionsunderlag från ordförandeskapet***

Kampen mot desinformation är en viktig prioritering för det rumänska ordförandeskapet för Europeiska unionens råd. Det är ett ämne som har tagits upp i flera rådskonstellationer (allmänna frågor, utrikes frågor, rättsliga och inrikes frågor) i syfte att ta fram ett snabbt och samordnat svar på nyligen uppkomna utmaningar, särskilt när det gäller valet till Europaparlamentet, som har satt fokus på behovet av att säkerställa integriteten i EU:s demokratiska processer och värderingar.

Rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) har en viktig uppgift, inte bara för att hitta lösningar för att bekämpa desinformation ur ett audiovisuellt perspektiv, utan även för att säkerställa audiovisuella medietjänster av hög kvalitet och EU-medborgarnas tillgång till pluralistisk och tillförlitlig information så att deras förtroende för medierna kan återuppbyggas. Denna rådskonstellation har därför möjlighet att komma med viktiga bidrag vid utarbetandet av det utkast till rapport om lärdomar om desinformation som ordförandeskapet, i samarbete med kommissionen och den höga representanten, ska ta fram inför Europeiska rådets möte i juni.

Vid mötet den 27 november 2018, under det tidigare österrikiska ordförandeskapet, fick ministrarna för audiovisuella frågor en första möjlighet att debattera hur man bekämpar spridningen av desinformation på nätet. Sedan dess har viktiga åtgärder vidtagits på EU-nivå.

Som svar på Europeiska rådets slutsatser från den 28 juni 2018, där kommissionen och den höga representanten uppmanades att lägga fram specifika förslag till en samordnad strategi för EU-institutionerna och medlemsstaterna, publicerades i december 2018 ett gemensamt meddelande om en åtgärdsplan mot desinformation där nyckelåtgärder för att bekämpa desinformation angavs, uppbyggda kring fyra pelare: förbättra upptäckt och analys, stärka samordnad och gemensam respons, engagera den privata sektorn, närmare bestämt nätplattformarna och branschen, och öka medvetenheten och förbättra samhällets motståndskraft.

Just nu, med tanke på att mötet i rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) sammanfaller med den första dagen för valet till Europaparlamentet, är det viktigt att utvärdera de resultat som har uppnåtts och samtidigt identifiera möjliga åtgärder för framtiden.

- Att branschen engageras är avgörande för att snabba och effektiva lösningar för att bekämpa desinformation ska komma till stånd. De första rapporterna som lämnats in av de som undertecknat uppförandekoden om desinformation (Google, Facebook och Twitter) visar att framsteg har gjorts. Kommissionen menar att minskningen av de ekonomiska incitamenten för de som sprider desinformation, bekämpningen av skadliga bottenannonser, märkningen av politiska annonser och genomförandet av initiativ för att främja mediekunnighet utgör stora steg framåt för dessa företag, men ytterligare insatser behövs fortfarande inom flera områden, som att man delar med sig av metoder och dataset för att hantera falska konton, vilket skulle göra det möjligt för externa experter och faktagranskare att utföra oberoende bedömningar.

I de slutsatser som antogs den 21 och 22 mars 2019 uppmanade Europeiska rådet även onlineplattformar och sociala nätverk att fullt ut genomföra uppförandekoden och säkerställa högre standarder för ansvar och insyn.

Som ett nästa steg ska kommissionen före slutet av 2019, med hjälp av den europeiska gruppen av regleringsmyndigheter för audiovisuella medietjänster (Erga), genomföra en omfattande utvärdering vid utgången av kodens inledande tolv månadersperiod. Det här kan leda till att ytterligare åtgärder föreslås, varav vissa kan vara av lagstiftande karaktär.

- Akademiska forskare och oberoende faktagranskare har en avgörande roll inte bara när det handlar om att öka medvetenheten utan även för att öka förståelsen för de mekanismer som främjar desinformation. Det europeiska nätverket för faktagranskare, som föreskrivs i såväl meddelandet om bekämpande av desinformation online som i åtgärdsplanen mot desinformation, är på väg att inrättas.

Som ett första steg har ett centrum mot desinformation, *Social Observatory for Disinformation and Social Media Analysis*, startats, i samarbete med andra forsknings- och utvecklingsprojekt (Eunomia, SocialTruth, Provenance och WeVerify). Centret stöder faktagranskare i deras arbete mot desinformation, genom att förse dem med en användbar infrastruktur och sammankoppla dem med varandra, så att de kan samarbeta med specifika uppgifter. Centret kommer även att göra försök med idén om nationella centrum för desinformationsforskning, där tvärvetenskapliga insatser kopplas samman på nationell nivå, särskilt sådana som rör faktagranskning och akademisk forskning om desinformation. Det andra steget blir att starta en säker europeisk nätplattform om desinformation. En sådan plattform kommer att koppla samman nationella tvärvetenskapliga grupper och erbjuda gränsöverskridande datainsamling, analysverktyg och data från hela EU. Inledande finansiering om 2,5 miljoner euro är planerad för denna nätplattform inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE), och en ansökningsomgång ska utlysas senast i september 2019. Medlemsstaterna kommer att uppmanas att stödja inrättandet av sådana nationella tvärvetenskapliga grupper, som kommer att bidra med specifik kunskap om lokala informationsmiljöer. Det är därför viktigt att pröva medlemsstaternas engagemang och deras beredvillighet att bidra till det här projektet, som kommer att skapa en oberoende europeisk gemenskap som klarar av att bekämpa desinformation på nätet.

- En annan viktig insats på EU-nivå är att stärka mediekunnigheten, vilket är avgörande för att ge medborgarna egenmakt och hjälpa dem att fatta välgrundade beslut i den digitala eran, så att de kan bidra till att det demokratiska samhället fungerar väl.

Det reviderade direktivet om audiovisuella medietjänster är i detta avseende en betydande milstolpe. Det omfattar för första gången en skyldighet för medlemsstaterna att främja och vidta åtgärder för att utveckla mediekunnigheten. Vidare, med tanke på den stora betydelse som videodelningsplattformar har för att sprida audiovisuellt material, ålägger det nya direktivet också sådana plattformar att se till att det finns ändamålsenliga åtgärder och verktyg för medie- och informationskunnighet och öka användarnas medvetenhet om dessa åtgärder och verktyg. Medlemsstaterna har till och med den 19 september 2020 på sig att informera om de åtgärder som de har vidtagit för att införliva direktivet i sin nationella lagstiftning. Kontaktkommittén har stor betydelse för genomförandet av direktivet och kommer att rådfrågas om riktlinjerna för omfattningen av medlemsstaternas rapporter om mediekunnigheten till kommissionen. Expertgruppen för mediekompetens har också en viktig uppgift när det gäller att upptäcka, dokumentera och sprida bästa praxis inom fältet mediekunnighet, att utforska synergier mellan olika politiska beslut i EU och mediekunnighetsinitiativ, och att ge råd och samordna initiativ som svar på utmaningar som uppstår till följd av desinformation på nätet.

Det är viktigt att granska hur kommissionen ytterligare kan hjälpa till med genomförandeprocessen och med förlängningen av europeiska initiativ såsom EU-veckan för mediekompetens, vars första upplaga i mars i år var en otvivelaktig framgång.

- Kvalitetsjournalistik och mediernas frihet och mångfald förblir hörnstenarna i dagens europeiska audiovisuella landskap. Särskilda medel inkluderades i kommissionens förslag till programmen Kreativa Europa och Horisont Europa inom nästa fleråriga budgetram (2021–2027). Dessa är avsedda att ge stöd till nya verktyg med vilka man bekämpar desinformation på nätet och ökar förståelsen för betydelsen av pressetiska normer och användargenererat innehåll, samt att främja kvalitetsjournalistik, mediernas frihet och mångfald och mediekunnigheten. Samtidigt stöder Europeiska kommissionen och Europaparlamentet även oberoende projekt inom området mediernas frihet och mångfald.

Mot bakgrund av ovanstående ombeds ministrarna att fundera på följande frågor:

1. Vad anser ministrarna, så här den första dagen för valet till Europaparlamentet, om de åtgärder som hittills har vidtagits på EU-nivå för att i EU-medborgarnas intresse bekämpa desinformation och säkerställa högkvalitativa medier och mediemångfald?
2. Hur bör den samordnade strategin för medlemsstaterna och de europeiska institutionerna förbättras för att de befintliga utmaningarna ska kunna åtgärdas? Bör den europeiska audiovisuella politiken och mediepolitiken stärkas och, om så är fallet, vad bör den fokusera på för att EU-medborgarnas förtroende för medierna ska byggas upp på nytt?

För att alla ska få möjlighet att yttra sig inom den tid som står till förfogande uppmanar ordförandeskapet deltagarna att begränsa sina inlägg till högst tre minuter.